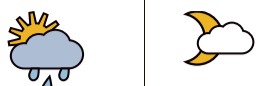

Olomoucký

30 °C | 18 °C

Počasí v kraji více informací →
 pocasi.idnes.cz

olomouc.idnes.cz

DNES Olomouc, Přerov, Jeseník, Šumperk, Prostějov

Tajemství hradu Helfštýn

Během rekonstrukce hradního paláce čekal archeology překvapivý objev: část kanalizace z doby, kdy Helfštýn vlastnil Vilém z Pernštejna. Památkáři chtěli kanál zachovat, nakonec však musel ustoupit statické a bezpečnosti.

Petra Klimková
 redaktorka MF DNES

TÝN NAD BEČVOU Hrad Helfštýn nepřestává překvapovat. Alespoň tedy archeology. Poté, co se nedávno pochlubili nálezem pozdně gotického kamnového kachle s unikátním ztvárněním biblického motivu Adama a Evy, slaví další úspěch.

Na parkánu, kde nyní stavební dělníci dělají výkop pro statické zajištění hlavní hradby, objevili část kanalizace, která odváděla splaškovou vodu z palácového nádvoří. Zajímavé je, že kanál vznikl ve stejné etapě jako hlavní hradba helfštýnského jádra. Stalo se tak pravděpodobně v druhé polovině 15. století, kdy hrad vlastnil Vilém z Pernštejna.

Důkaz důmyslnosti našich předků

„To, že narazíme na kanál, jsme nečekali a bylo to pro nás překvapení. Je to detail, který potvrzuje, že naši předkové budovali důmyslné kanalizační systémy. Přestože například v klášterním prostředí to bylo běžné i dříve, na hradech je tohle jedna z nejhezčích ukázek v rámci střední Moravy, kterou se nám dosud podařilo zachytit,“ těší vedoucího výzkumu Zdeňka Schenka z Muzea Komenského v Přerově.

Archeologický průzkum je součástí rozsáhlé rekonstrukce renesančního paláce na čtvrtém hradním nádvoří, která začala na podzim loňského roku.

Odtokový kanál podle Schenka prochází celou, až 2,4 metru širokou hradbou a z parkánové zdi ústí do hradního příkopu. Dno kanalizace, která má rozměry 35 krát 35 centimetrů, je vyskládané kamennými a má patřičný spád, aby voda

mohla odtékat. Na parkánu byl kanál zapuštěný do terénních vyrovnávek z druhé poloviny 15. století.

„Tak jsme zjistili, že kanál, a pravděpodobně tudíž i hradba, se datuje do období, kdy hrad vlastnil Pernštejnové. Konkrétně Vilém z Pernštejna získal Helfštýn kolem roku 1475 a byl to on, kdo se zasadil o zásadní pozdně gotickou přestavbu celého hradního areálu,“ poznamenal archeolog. Vilém z Pernštejna vlastnil helfštýnské panství do roku 1521.

V kanále ležely kosti i drobná mince

Ve výplni kanálu archeologové našli zvířecí kosti, zlomky zelené glazované džbánky, bylo tam i velké množství ulit měkkýšů, kteří se do kanalizace stahovali. Voda spláchla do kanálu i drobnou minci, která se na konci 15. a začátku 16. století razila ve městě Zhořelec.

„To sice úplně nedatuje zánik kanálu, ale dá se počítat, že v průběhu první poloviny 16. století sloužit přestal a byl zasypán. Zřejmě v souvislosti se zvýšením úrovně terénu na palácovém nádvoří,“ doplnil Schenk. Památkáři podle něj prosazovali, aby doklad o existenci středověké hradní kanalizace na parkánu zůstal jako technická památka pro další generace archeologů. Statika hradby to ale neumožnila.

Ve stejné vrstvě, v jaké ležela kanalizace, odborníci našli také velké množství zlomků kuchyňské keramiky a opět narazili na řadu pozdně gotických, reliéfně zdobených kamnových kachlů. „Jde o stejnou úroveň, v níž se před měsícem podařilo nalézt druhou část kachle s motivem Adama a Evy,“ objasnil Schenk.

Archeologové nejdříve na jaře našli zlomek kachle jen s Evou a myslili si, že Adam zmizel v terénních vyrovnávkách. Nakonec v červnu na jiném zlomku našli i jeho. Kachle pocházejí z poloviny 15. století a jsou vzácné tím, že obě biblické postavy nezobrazují u stromu poznání, jak je běžné, nýbrž až v době po „vyhnání z ráje“.

Našli i fragment kachle z luxusních kamen

Z posledních nálezů si Schenk nejvíce cení fragmentu jednoho z keramických kachlů, které na konci 15. století s velkou pravděpodobností zdobily římsu na kamnech v některé z místností hradního paláce. Na

zlomku z pálené hlíny, polévaném hnědou glazurou, je figura jezdce na koni.

„Jsou vidět takové detaily jako opasek, kterým měl jezdec sepnutý kabát, rozeznatelná je dokonce i draperie kapuce. Pěkně vidět je také napnutá noha ve třmeni. Je možné, že jezdec držel praporec s erbovním znamením některého z majitelů hradu Helfštýna, který si taková luxusní kamna objednal,“ odhadl archeolog.

Rekonstrukce paláce stojí 60 milionů

Hrad postupně vlastnily nejvýznamnější moravské rody - Kravařové, pánové ze Sovince, Pernštejnové, Ludanicové, Bruntálští z Vrbna nebo Ditrichštejnové. Majitelé Helfštýna tak patřili mezi elity tehdejší společnosti v Českém království.

Součástí 60milionové rekonstrukce renesančního paláce hradu je nejen jeho statické zajištění, ale i sanace zdiva a zastřešení. Skleněný strop umožní v budoucnu pořádat v paláci výstavy, přednášky a společenské akce.

Nejzajímavější archeologické nálezy obohatí zdejší expozici archeologie. Po celou dobu oprav se však návštěvníci Helfštýna musejí smířit s omezeními, hrad je přístupný jen od čtvrtka do neděle.

Překvapení Objev kanálu archeologové nečekali. Foto: Zdeněk Schenk

Změny na Helfštýně Kanál objevili archeologové na parkánu renesančního paláce, který právě prochází nákladnou rekonstrukcí. Foto: Zdeněk Schenk, Muzeum Komenského v Přerově

Lipník nad Bečvou

Policisté se vrátí do opravené služebny

Do nově opravené budovy v ulici Novosady se na začátku srpna vrátí lipničtí policisté. Jejich stanice totiž prošla kompletní rekonstrukcí, která začala v létě loňského roku a prošla na bezmála 20 milionů korun. Během ní se obnovy dočkaly nejen vnitřní prostory budovy, ale také fasáda, která je nyní zateplená. Část nákladů na rekonstrukci byla hrazena z evropských dotací. Po dobu oprav sídlili policisté v náhradních prostorách v Losertově ulici. (jen)

Šternberk

Výstava ukáže životy poničené komunismem

Od dnešního dne je na Hlavním náměstí ve Šternberku k vidění putovní výstava Pamět národa Olomouckého kraje. Panely s fotografiemi přibližují osudy patnácti žijících pamětníků z regionu, jimž do života výrazně zasáhl komunistický puč v únoru 1948 či okupace vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Vernisáž výstavy je naplánovaná na 17 hodin. Zúčastní se jí i dva pamětníci Jiří Kameníček a Drahomír Langer, kteří zavzpomínají na kolektivizaci a politické procesy v 50. letech na Hané. (mip)

Přerov

Senior zaútočil francouzskými holemi

Přítku před restaurací v jedné z místních částí Přerova se snaží objasnit místní policisté. V úterý večer vyjžděli k případu, který se stal před venkovní zahrádkou místní restaurace. „Mezi 43letým poškozeným a 65letým podezřelým došlo ke slovní rozepři, při které starší muž vulgárně poškozenému nadával. Vzápětí ho bezdůvodně fyzicky napadl francouzskou holí a uštědřil mu tři rány do oblasti hlavy, po kterých oběť upadla na zem,“ popsala situaci policejní mluvčí Miluše Zajícová. Napadený musel vyhledat lékařské ošetření v nemocnici, odkud byl po ošetření propuštěn domů. Za trestný čin výtržnictví hrozí útočníkovi až dva roky vězení. (jen)

Přesnost na desetinu vlasu. Firma dodá ložiska pro Porsche

OLOMOUC Každých dvanáct vteřin smontuje v olomoucké společnosti Koyo Bearings unikátní soustava strojů jedno ložisko, jež bude sloužit ve vozu Porsche.

Zda je součástka v pořádku, prověruje na konci nové výrobní linky za více než 50 milionů korun speciální robot, a to podle zvuku ve vysokých otáčkách.

Novou výrobní linku navrhli sami zaměstnanci, de facto jde o soustavu jedenácti strojů propojených automatickými opraváři. V závodu na okraji Olomouce funguje od tohoto týdne.

„Obsluhu tvoří jen jeden zaměstnanec, přitom dokáže vyrobit 600 tisíc ložisek ročně, která poputují do Německa k zákazníkovi Porsche. Stroje jsou z České republiky,

Slovenska a Japonska,“ vypočítává Tomáš Roček, mluvčí Koyo Bearings, které je součástí japonské nadnárodní JTEKT Corporation.

Po nové lince plánuje Koyo vybudovat i druhou kalící pec
 Přesnost výroby se na nové lince podle Ročka pohybuje v jednotkách mikronů, což znamená přibližně desetinu tloušťky lidského vlasu.

Všechny rozměry dílů, z nichž se ložisko nakonec skládá, tak linka sama během výroby automaticky kontroluje. Jednotlivé součástky na závěr rozřídí podle velikosti do tří kategorií, samotné ložisko dá dohromady montážní robot. Ten má na starosti i jeho kontrolu.

„Ložisko nasadí na hřídel s přede-

psanými otáčkami simulující skutečný provoz a vyhodnotí podle úrovně hluku, jestli splňuje předepsané parametry,“ dodává Roček.

Olomoucké Koyo, v němž pracuje na 530 lidí, tak díky této nejnovější technologii smontuje ložisko každých dvanáct vteřin.

Linka vyšla na více než padesát milionů korun. Dohromady pak firma, která se zabývá výrobou ložisek nejen do osobních aut, ale i do kamionů a zemědělských strojů, dá letos na nákupy nové techniky 170 milionů korun.

Krom toho na přelomu roku plánuje vybudovat i druhou kalící pec. „Ta bude největší jednorázovou investicí od založení firmy v roce 2001,“ srovnává Roček.

— Michal Poláček

INZERCE

Floria **LÉTO**

KOUZLO HISTORIE

42. ROČNÍK

9. 8. - 12. 8. 2018

VÝSTAVIŠTĚ KROMĚŘÍŽ

